

ПОЛИТИКА ONLINE

SRBIJA

Šta sa kafićem koji je kulturno dobro

Subotica ne zna šta da radi sa lokalom koji ne plaća zakup i koji se, zbog jedinstvenog enterijera rađenog u stilu secesije, od 1993. godine nalazi pod zaštitom kao nepokretno kulturno dobro

Enterijer kafića „Papijon“ (Iz privatne arhive)

Subotica – Na generalnoj skupštini Mreže gradova secesije, održanoj 26. januara u portugalskom gradu Aveiro, Subotica je postala 22. grad-član.

Subotičane je o tome informisala organizacija „Sejv Subotica“ na čijem čelu je arhitekta dr Viktorija Aladžić. Zahvaljujući akcijama ove organizacije, potom aktivnostima Gradskog muzeja, odnegovana je svest o potrebi da se sačuva i zaštiti graditeljska baština.

To, ipak ne znači da pojedinačna gradska kulturna dobra i dalje nisu izložena opasnosti od uništenja ili propadanja, čak i kada bi o njima brinuo grad. Jedan od takvih slučajeva je kafić „Papijon“ koji se zbog jedinstvenog enterijera rađenog u stilu secesije, od 1993. godine, nalazi pod zaštitom kao nepokretno kulturno dobro.

Vlasnik kafića Karlo Letić i gradska uprava već više od pet godina viđaju se samo u sudnici Višeg suda u Subotici. Letić je tužio grad tražeći odštetu za ulaganje ali i enterijer koji je proglašen umetničkom vrednošću, a grad od Letića traži da plati nadoknadu za zakup koji je prestao da plaća pre više od decenije.

U međuvremenu je objekat u kome se nalazi kafić vraćen u vlasništvo Jevrejske opštine, koja traži njegovo iseljenje. Po mnogima, bio bi to i kraj ovog neobičnog enterijera koji odaje počast umetnosti secesije.

Sudski spor ima i dugu predistoriju: Letić je kafić otvorio prvog dana 1989. godine u prostorijama tada putničke agencije „Kompas“. U duborezu po zamisli Karla Đembera, majstori Geza i Lenard Skala sačinili su enterijer za koji je dr Borislav Stojkov iz Instituta za prostorno planiranje napisao da je „vrhunski umetnički rad u skladu sa najvišim vrednosnim normama koje danas postoje u srednjoj Evropi“.

Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture 1993. godine stavio je ovaj enterijer pod zaštitu. Svega nekoliko godina kasnije grad postaje vlasnik zgrade gde je kafić smešten i zakupnina raste za 800 odsto, kaže Letić. Tada je prestao da plaća zakup i traži da mu opština nadoknadi ulaganje, a on bi kafić na upravljanje.

Moglo bi se pomisliti da je grad oberučke preuzeo brigu o mestu koje je postalo jedno od gradskih vrednosti. Umesto toga, od kraja devedesetih godina prošlog veka traje spor kako proceniti vrednost lokala koji se smatra umetničkim delom.

Tokom poslednjeg, od tri, veštačenja koje je uradio prof. dr Zoran Bulajić sa Fakulteta primenjenih umetnosti, vrednost enterijera je procenjena na 3,3 miliona evra.

Međutim, donoseći presudu, prošle godine, Viši sud u Subotici nije uzeo u obzir nematerijalnu vrednost objekta, procenivši ga samo na vrednost ulaganja od oko 250.000 evra, te je Apelacioni sud to zamerio i postupak vratio na novo suđenje.

U međuvremenu, sudbina „Papijona“ postaje komplikovanija jer zgrada u kojoj se nalazi sada prelazi u vlasništvo Jevrejske opštine koja traži iseljenje kafića – neplatiše, kako bi izdala lokal.

Do tada, pošto je lokal u koji povremeno svraćaju Letićevi prijatelji „zakačen“ na zajedničko brojilo Jevrejske opštine, naloženo je da se kafiću iseče struja.

Prošle sedmice prijatelji „Papijona“ su se okupili uz sveće da i tako simbolično obeleže izlazak međunarodnog časopisa „Kup de fole“ u kome je na pet stranica profesor univerziteta u Debrecinu Janoš Gerle pisao o ovom jedinstvenom prostoru.

U ponovljenom postupku sud je na predlog gradskog Javnog pravobranilaštva angažovao Gorana Bolića da uradi novu, četvrtu procenu vrednosti lokala.

Nezvanično, jedan od predloga bio je da se „Papijon“ demontira i preseli na prvi sprat Gradske kuće, mada nikome nije jasno koja bi bila uloga kafića u sedištu gradske administracije.

Aleksandra Isakov

objavljeno: 30/01/2013